

Парасій-Вергуненко І. М.,
д.е.н., професор кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Юрчишин Я. В.,
аспірант кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Аналітичне забезпечення стратегічного управління має доволі складну структуру, що потребує належної організації. В умовах нестабільного зовнішнього середовища аналітична інформація стратегічного характеру постійно змінюється та доповнюється, а отже її якість суттєво залежить від того, наскільки ретельно виконано підготовчі роботи з упорядкування вхідної інформації, проектування раціонального проходження інформації через управлінську систему та групування інформації на виході із системи згідно із запитамі її користувачів.

Дослідженню питань організаційного забезпечення економічного аналізу в сучасній економіці присвятили свої праці визнані науковці, зокрема Ф. Ф. Бутинець, В. А. Дерій, І. П. Житня, В. М. Івахненко, Г. І. Кіндрацька І. Д. Лазаришина, Є. В. Мних, О. В. Олійник, І. М. Парасій-Вергуненко, В. І. Самборський, В. В. Сопко, М. Г. Чумаченко, С. І. Шкарабан та ін.

Досліджуючи сутність поняття «організація економічного аналізу», вчені в цілому дійшли висновку, що воно являє собою сукупність засобів, способів і методів упорядкування та оптимізації формування системи аналітичної інформації. Така організація полягає в цілеспрямованому впорядкуванні та вдосконаленні механізму, структури та процесів аналітичного дослідження. Впорядкування системи стратегічного аналізу означає організацію цієї системи, зокрема її функціонування в часі та просторі.

Отже, незважаючи на деякі розходження в трактуваннях сутності поняття «організація аналітичного процесу» воно має єдине коріння і органічно походить від загального терміну «організація» будь-якого процесу, яке

передбачає формування системи раціональних скоординованих дій вивчення об'єкта спостереження відповідно до визначеної мети [1, с. 428].

На нашу думку, процес організації стратегічного аналізу має включати чотири взаємопов'язані складові: проблемну (предметну), методичну, технічну, організаційну.

Так, *проблемна (предметна) складова* є первинною та найважливішою і передбачає визначення предметної сфери аналітичних досліджень, напрямів дослідження та послідовності їх проведення. В процесі реалізації цієї частини організаційних процедур дається відповідь на питання «що саме аналізується?».

Методична складова організаційного процесу відповідає на питання «як проводити аналіз?» і передбачає вибір методики аналізу, вибір способів та прийомів, що використовуються для проведення аналітичних досліджень, обґрунтування системи показників, що будуть використовуватись в аналізі, визначення послідовності аналітичних процедур, визначення предметної сфери аналітичних досліджень. До найпоширеніших прийомів стратегічного аналізу відносять такі як SWOT-аналіз, PEST-аналіз, SLEPT-аналіз, PESTLE-аналіз, STEEPLE-аналіз, DRETS-аналіз, PIMS-аналіз, використання збалансованої системи показників (BSC), використання системи показників відповідальності (ASC), моделей ділової переваги (BEM), піраміди результативності МакНейра, прийоми прогнозування, кореляційно-регресійний аналіз, бенчмаркінг, матричний аналіз (матриця BCG, модель GE/McKinsey, модель Shell/DPM), аналіз в системі координат (SPACE-аналіз), кластерний аналіз тощо [2, с.373].

Технічна складова організаційного процесу передбачає вибір технічних засобів і програмних продуктів оброблення аналітичної інформації. До неї можна також віднести формування макетів аналітичних таблиць, форматів аналітичних записок, засобів візуалізації аналітичних досліджень тощо. Прикладами комплексних автоматизованих систем стратегічного управління діяльністю підприємств є такі відомі у світі програмні продукти, як БААН (BAAN, США), R/3 фірми SAP (Німеччина), PLATINUM (США), SCALA (Швеція), MAN/MANX (США), Champion (США), а також ряд вітчизняних продуктів:

«ОЛІМП» (Укрекспертиза, Україна), БОС (Айті, Україна), «ГАЛАКТИКА» (Галактика, Україна), «ОЛІМП: Фінексперт» (УКР-ЕКСПЕРТИЗА) та ін. Із програм статистичного аналізу на українському ринку найбільше поширення одержали закордонні розробки SPSS (SPSS Inc., США) і Statistica (StatSoft, США). Використання цих програмних продуктів значно спрощує проведення стратегічного аналізу (особливо в процесі оброблення великих масивів даних), та прискорює процес прийняття управлінських рішень.

Організаційна складова організаційного забезпечення аналізу забезпечує відповідь на питання «хто проводить аналіз?» та «коли здійснюється аналіз?». Ці процедури забезпечують організацію роботи виконавців-аналітиків, що в свою чергу, передбачає формування розподілу обов'язків між виконавцями та конкретизацію періодичності надання інформації управлінському персоналу. Зазвичай, найбільш ефективним з точки зору формування комплексного підходу до стратегічного управління буде виділення окремого аналітичного підрозділу стратегічних досліджень, або призначення конкретної відповідальної особи на підприємстві, на яку покладено відповідні аналітичні обов'язки.

Отже, раціональна організація стратегічного аналізу на підприємстві забезпечує якість, дієвість та своєчасність інформації. Налагоджений належним чином організаційний процес мінімізує трудові втрати виконавців-аналітиків, прискорює рух інформаційних потоків аналітичного характеру, сприяє збереженню та систематизації необхідної інформації для прийняття виважених стратегічних рішень.

Література

1. Економічний аналіз : навч. посібник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2008. 680 с.
2. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз господарської діяльності : підручник. К. КНЕУ. 2016. 629 с.